

НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА АКАДЕМИЯ

СТАНОВИЩЕ

От професор Георги Георгиев Янков

Гл. ас. д-р Капка Кънева

ОТ ХАРТИЯ

Изобразителни възможности на пластичния хартиен обект

в илюстрацията и дизайна на книги

конкурс за редовен доцент по 8.2 Изобразително изкуство
„Графичен дизайн“ и „Мултимедия в рекламата“
за нуждите на катедра „Книга, илюстрация, печатна графика“

София 2023

В добрите стари времена книгите са се пишели от писателите, а ги четели всички; сега книги пишат всички, но никой не чете.

Оскар Уайлд

И аз като гл. ас. д-р Капка Кънева започвам становището си с цитат. Изказана от великия ирландец през далечния деветнадесети век, тази закачлива сентенция/намигване е актуална и за времето, в което на нас ни се случи да живеем.

Изгнилата и изпълнена с фалшиви ценности тоталитарна естетика на комунизма се самосрути. И на нейно място се появи огромен вакуум, в който светкавично се намести посредствеността. Именно кича (който е нейния краен продукт от най-висок клас) заля безмилостно и книжния пазар. Години. Ужас, направо да полудъееш и/или да изпаднеш в спиралата на реактивната меланхолия.

Обаче, с настъпването на нашия двадесет и първи век започна да се процежда светлина, която постепенно ставаше все по-силна. На нейния фон се очертаха (изрязаха е по-подходящата дума за случая:) силуетите на добрите. Те успяха в голяма степен да разкарат кича от книжните щандове. Последните мохикани на изкуството на книгата бяха подкрепени от своите съвсем млади току що завършили Академията колеги.

Капка Кънева е от младите артисти, които възродиха, отстояват и развиват художествените достойнства на българската книга. Тя успя да концентрира своите усилия в изграждането на оригинален собствен стил:

„Резултатът от творческата ми работа в областта на книгата през последните близо 10 години са дигитално редактирани фотографии на пространствени композиции от един или повече хартиени обекти, осмислени посредством участието на светлинни източници. Под „хартиен обект“ хабилитационният текст разбира малка пластика, релеф или ажур от хартия или картон, създаден посредством изрязване, ръчно биговане, прегъване, пластично моделиране и пр., за да бъде фотографирани и превърнати в (част от) илюстративно изображение.“

Тази дефиниция от хабилитационния труд дава много прецизно определение на похвата и етапите в творческия процес на създаване на тези специфични произведения. Отвъд професионалното представяне на моделиране,

композиция и ракурс, осветяване и финално фотографско документиране на илюстративното изображение се намират едни други естетически и визуални категории и пространства, в които Капка Кънева ни въвежда.

В тях ние можем да се разхождаме, търсим и губим; да се гмуркаме и политаме, можем да мислим и фантазираме. Попаднали сме в прекрасния свят на изкуството. На голямото изкуство, което не се интересува от ограниченията на изразните средства и съществуващите стилистични рамки. Всъщност бих оприличил произведенията на Капка като спектакли.

Всяко една корица или илюстрация е сцена. По виждане на режисьора след много репетиции в нейното пространство са разположени главния герой и другите действащи лица. Според възгледа на сценографа концептуално са издържани всички декори и костюми. Следват генералните репетиции в които се изпробват всички възможности на театралното осветление. На сцената тържествено се появява и заглавие/звук. Накрая завесата се вдига и илюстрацията/пиеса заживява своя живот във въображението на зрителя.

Огромното предимство на Капка е, че, тя е и режисьор и сценограф и осветител, тоест произведението може изцяло да се подчини на началната концепция. Мнозина режисьори биха завидели за огромната свобода, която има автора при реализацията на своите творби.

Определението за творческата свобода е много важна за всеки артист.

Основавайки се на моя опит, бих могъл да заявя, че няма единна, всеобща дефиниция за свободата. Тя е относително понятие/усещане, което художника трябва сам да търси и открие. Търсенето е процес отнемаш понякога минути, друг път месеци, а понякога (за жалост и поради най-различни причини) може цял живот да мине в дирене на свобода.

В представения хабилитационен труд можем да проследим и усетим свободата в творчеството на Капка Кънева. Тя е осъзната, едновременно от пищна до минималистична, симпатично приказлива и ултимативно знакова, от искрящо цветна до аристократично бледа. Всички тези превъплъщения и състояния на свободата са овладени и дисциплинирани от създателката им. В зрителя-читател остава усещането за градация и хармония. Изображенията-обекти звучат единно – подобно на изпълнението на симфоничен оркестър. Гл. ас. д-р Капка Кънева не се задоволява да се намести в комфорта на вече проверените и сигурни територии на визуалното:

„Нещо повече – той/читателя е предизвикан да прониква в нея/книгата, да я осмисля, променя и оживява. Желанието ми разтворите на арткнигите – светлинни инсталации да бъдат „обитавани“, а ажурните обекти в тях – манипулирани и преживявани, предполагат проектираните от мен конструкции да добият различни мащаби и да бъдат щанцовани в по-устойчив материал. Да пристъпя извън побирания се в пространството между двете ми ръце свят на хартията, би могло да се превърне в отправна точка на бъдещите ми проекти.“

Видно от горния цитат Капка Кънева има намерение да се впусне в нови пространства, където да разиграва на воля своите въображение и талант.

В заключение искам да отбележа само някои важни качества на кандидата за доцент гл. ас. д-р Кънева:

Тя е 100% концептуален артист. Творческите търсения и краен резултат в нейните арт обекти и инсталации са подчинени на предварително изведена и дефинирана идея.

Тя общува непринудено със своите студенти и успява да намери и насърчи индивидуалните търсения и възможности на всеки от тях.

Тя участва активно на Европейската и нашата артистични сцени и е носител на множество отличия в различни сфери на графичния дизайн.

Уважаеми членове на научното жури, най-учтиво и убедено си позволявам да ви препоръчам да подкрепите тази кандидатура и на гл. ас. Капка Кънева да бъде присъдена академичната длъжност „доцент“.

Благодаря за вниманието!

Професор Георги Янков

София 11 май 2023